

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นคาดหวัง

ดังนั้นในบทนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์โดยเรียงลำดับของเนื้อหา ดังนี้คือ

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.1 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวม
 - 2.2 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำแนกตามการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา
 - 2.3 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำแนกตามการไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา
 - 2.4 ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับวิธีร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวัง
 - 2.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังเพิ่มเติม
3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. อภิปรายผล

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 88 ชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 88 คนจึงสัมภาษณ์ครบ

ตามจำนวนร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง		
1 ปี	22	25
2 ปี	25	28.4
มากกว่า 2 ปี	41	46.6
สมัยที่ดำรงตำแหน่ง		
สมัยแรก	40	45.5
สมัยที่ 2	22	25.0
สมัยที่ 3	13	14.8
มากกว่า 3 สมัย	13	14.7
เป็นกรรมการสถานศึกษา		
เป็น	42	47.7
ไม่ได้เป็น	46	52.3
การเข้าร่วมประชุมสถานศึกษา		
	N=42	
ทุกครั้ง	21	50
บางครั้ง	21	50
ไม่เคยเข้าร่วม	0	0

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชนมาแล้วมากกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.6 และดำรงตำแหน่งในสมัยของการรับเลือกตั้งเป็นสมัยแรกจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ในด้านการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา มีผู้นำชุมชนจำนวน 42 คนเป็นกรรมการสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 47.7 และเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษาทุกครั้งและบางครั้งเป็นจำนวนเท่ากัน เป็นร้อยละ 50 ของผู้นำชุมชนที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด

2. ผลการศึกษาคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ในการนำเสนอในตอนนี้จะแยกนำเสนอออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญคือ ผลการวิเคราะห์
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังในภาพรวม และผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของ
ผู้นำชุมชนแยกตามการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาและไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
สถานศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ที่ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนคร
ขอนแก่นคาดหวังในภาพรวมพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น
เห็นว่าสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แจกแจงความถี่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังในภาพรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ภาพรวม	ร้อยละ ¹
1. มีจิตสาธารณะ	49	55.68
2. ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	45	51.14
3. อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข	44	50.00
4. มีคุณธรรม	41	46.59
5. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี	35	39.77
6. มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม	34	38.64
7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่นของตนเองบ่อยครั้ง	32	36.36
8. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์โลกปัจจุบัน	26	29.55
9. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือได้	20	22.73
10. มุ่งมั่นในการทำงาน	16	18.18
11. รักท้องถิ่นและประเทศชาติ	16	18.18
12. เข้าวัด ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาบ่อยครั้ง	15	17.05

ตารางที่ 6 แจกแจงความถี่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังในภาพรวม (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ภาพรวม	ร้อยละ ¹
13. ภูมิใจในความเป็นไทย	14	15.91
14. มีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม	13	14.77
15. เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	11	12.50
16. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	11	12.50
17. มีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยตนเอง	8	9.09
18. ใฝ่เรียนรู้	8	9.09
19. มีความรู้ความสามารถเพื่อเรียนต่อในระดับสูงได้	7	7.95
20. เข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อบ้านได้ดี	0	0

หมายเหตุ : 1 กลุ่มเป้าหมาย สามารถเลือกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ 5 คุณลักษณะ

จากตารางที่ 6 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยที่ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นคาดหวังให้มากที่สุด 5 คุณลักษณะได้แก่ มีจิตสาธารณะมีค่าร้อยละ 55.68 ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ร้อยละ 51.14 อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุขร้อยละ 50 มีคุณธรรม ร้อยละ 46.59 และคุณลักษณะที่ 5 คือ พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี ร้อยละ 39.77 โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านเข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อบ้านได้ดี ไม่มีผู้ใดให้ความสำคัญเลย

2.2 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำแนกตามการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวังต่อผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำแนกตามการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษามีผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แจกแจงความถี่ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามผู้นำที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ภาพรวม (N=42)	ร้อยละ
1. มีจิตสาธารณะ	28	66.67
2. ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	25	59.52
3. อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข	22	52.38
4. มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม	21	50.00
5. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี	18	42.86
6. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่นของตนเองบ่อยครั้ง	15	35.71
7. มีคุณธรรม	14	33.33
8. รักท้องถิ่นและประเทศชาติ	14	33.33
9. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือได้	13	30.95
10. มุ่งมั่นในการทำงาน	7	16.67
11. เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	7	16.67
12. ใฝ่เรียนรู้	7	16.67
13. เข้าวัด ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาบ่อยครั้ง	7	16.67
14. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์โลกปัจจุบัน	5	11.90
15. มีความรู้ความสามารถเพื่อเรียนต่อในระดับสูงได้	4	9.52
16. ภูมิใจในความเป็นไทย	3	7.14
17. มีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยตนเอง	2	4.76
18. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	1	2.38
19. มีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม	1	2.38
20. เข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อบ้านได้ดี	0	0

จากตารางที่ 7 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาคาดหวังให้มีมากที่สุด 5 คุณลักษณะ โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าคุณลักษณะที่ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ หนึ่งถึงอันดับที่ สาม และอันดับที่ห้า คือด้าน มีจิตสาธารณะ ซึ่งได้รับค่าความสำคัญร้อยละ 66.67 ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ค่าความสำคัญร้อยละ 59.52 อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุขค่าความสำคัญร้อยละ 52.38 พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดีค่าความสำคัญร้อยละ 42.86 ที่ตรงกันกับการให้ความสำคัญในภาพรวม และที่ให้ความสำคัญมากกว่าในภาพรวมกันคืออันดับที่ สี่คือมุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมได้ค่าความสำคัญร้อยละ 50 คุณลักษณะ มีคุณธรรมให้ความสำคัญในอันดับที่ 7

2.3 ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำแนกตามการไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

ความคาดหวังของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาคาดหวังต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ดังแสดงในตารางที่ 8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แจกแจงความถี่ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามผู้นำที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ภาพรวม (N=46)	ร้อยละ
1. มีคุณธรรม	27	58.70
2. อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข	22	47.83
3. มีจิตสาธารณะ	21	45.65
4. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน	21	45.65
5. ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	20	43.48
6. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี	17	36.96
7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองบ่อยครั้ง	17	36.96
8. มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม	13	28.26
9. มีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม	12	26.09
10. ภูมิใจในความเป็นไทย	11	23.91
11. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	10	21.74
12. มุ่งมั่นในการทำงาน	9	19.57
13. เข้าวัด ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาบ่อยครั้ง	8	17.39
14. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือได้	7	15.22
15. มีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยตนเอง	6	13.04
16. เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	4	8.70
17. มีความรู้ความสามารถเพื่อเรียนต่อในระดับสูงได้	3	6.52
18. รักท้องถิ่นและประเทศชาติ	2	4.35
19. ใฝ่เรียนรู้	1	2.17
20. เข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านได้ดี	0	0

จากตารางที่ 8 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการ

สถานศึกษาคาดหวังให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ มีคุณธรรม มีค่าความสำคัญร้อยละ 58.70 และคุณลักษณะมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบันมีค่าความสำคัญร้อยละ 45.65 ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ในภาพรวมให้ความสำคัญในอันดับที่ 8 และคุณลักษณะยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขค่าความสำคัญร้อยละ 43.48 เป็นอันดับที่ 5

2.4 ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับวิธีร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวังในแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิธีร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ผู้นำที่มี ส่วนร่วมฯ (%) (N=42)	ผู้นำที่ไม่มี ส่วนร่วมฯ (%) (N=46)	ภาพรวม (%) (N=88)
1. ผู้นำชุมชนควรจะประพฤติตนเป็นแบบอย่างในทุกด้าน	32 (76.1 %)	39 (84.7 %)	71 (80.6 %)
2. ชุมชนควรจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้สร้างจิตสำนึก ในด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์	21 (50 %)	30 (65.2 %)	51 (57.9%)
3. ชุมชนควรสนับสนุน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ ครอบครั้ว ชุมชน	15 (35.7 %)	10 (21.7 %)	25 (28.4%)
4. ชุมชนควรจัดตั้งกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อมีทุนใช้จ่ายในการพัฒนาการศึกษาชุมชน	4 (9.5 %)	8 (17.3 %)	12 (13.6%)

จากตารางที่ 9 พบว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีแรกคือประพฤติตนเป็นแบบอย่างในทุกด้าน รองลงมาคือ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้สร้างจิตสำนึกในด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ วิธีสนับสนุน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ ครอบครั้ว ชุมชน และวิธีจัดตั้งกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อมีทุนใช้จ่ายในการพัฒนาการศึกษาชุมชน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีข้อน่าสังเกตว่า ผู้นำชุมชนที่พึงได้รับเลือกเป็นผู้นำชุมชนในสมัยแรก จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งไม่เกิน 2 ปี ทั้งผู้ที่เข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา และ ไม่ได้เข้า

ร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา จะไม่มีความมั่นใจในการให้คำตอบเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการร่วมสร้างคุณลักษณะที่ดี โดยจะมีลักษณะการตอบไม่แน่ใจ บอกเล่าถึงปัญหาในการนำเนินการ และตอบในภาพรวมทุกคุณลักษณะ เช่น คำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูล ดังนี้

“จะว่ายังไงละ...วัยรุ่นสมัยนี้ ไม่ได้เหมือนสมัยก่อน สิ่งช่วยมันเยอะ เรากันนอกก็พูดอะไรมากไม่ได้ ก็ให้เป็นหน้าที่โรงเรียนไป ไว้โรงเรียนมีขอความช่วยเหลือมา เราก็ช่วย ตอนนี่ที่ทำได้ก็ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก็เท่านั้น” คุณน้าวัย 44 ปีกล่าว

“ก็อยากทำอะไรที่ดีๆ อะไรที่ดีๆ ให้ เราก็ไม่มีความรู้เรื่องครูเรื่องวัยรุ่นเท่าไร เขา (โรงเรียน)เรียกไปร่วมเป็นงานๆ ไป แค่ดูแลกิจกรรมของชุมชน ก็ประชาสัมพันธ์ให้มาร่วมทำกันเยอะๆ ก็ไม่มา มาก็น้อย เด็กต้องเรียนพิเศษ ไม่ว่าจะ ก็บอกลูกบ้านให้ดูแลลูกหลานให้เป็นคนดี และให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กดู ก็เท่านั้น” คุณป้าวัย 58 ปีกล่าว

“ก็..ไม่รู้จะทำไง เกี่ยวกับวัด หลวงพ่อก็นำ พาทำ พาบำเพ็ญประโยชน์ ในวันสำคัญ ครูก็พานักเรียนทำ พานักเรียนเข้าวัน ก็มีบ้างให้หลวงพ่อเข้าไปเทศๆ ในโรงเรียน เวลาจะจัดกิจกรรมอย่างนี้เขา(โรงเรียน)ก็เรียกประชุมไปรับฟังกิจกรรมว่าจะทำโน่นนี่ ขอแรงลูกบ้าน ขอฝากประชาสัมพันธ์ให้ เราก็ประกาศให้ ไปก็ฟังก็รับทราบ ไม่ได้ออกความเห็นหรือขอความช่วยเหลือมา ก็ช่วยเขา” คุณลุงวัย 60 ปีกล่าว

2.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังเพิ่มเติม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมอย่างเป็นอิสระจำนวน 64 คน รายละเอียดในตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติม	ภาพรวม (%) (N=64)
มีความรักสามัคคีกัน	51 (79.6 %)
มีสำนึกรักและกลับมาพัฒนาท้องถิ่น	37 (57.8 %)
เข้าใจพื้นฐานชีวิต มีทักษะชีวิตที่จำเป็น	18 (28.1 %)
มีความเสียสละ มีน้ำใจ ซื่อสัตย์สุจริต	14 (21.8 %)

จากตารางที่ 10 พบว่ามีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเพิ่มเติมนอกเหนือจาก 20 คุณลักษณะในแบบสัมภาษณ์ช่วงแรก ทั้งหมดจำนวน 64 คนจาก ทั้งหมด 88 คนคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมผู้นำชุมชนมีความคาดหวังเพิ่มเติมอันดับแรกคือ มีความรักสามัคคีกัน รองลงมาคือ มีสำนึกรักและกลับมาพัฒนาท้องถิ่น เข้าใจพื้นฐานชีวิต มีทักษะชีวิตที่จำเป็น และมีความเสียสละ มีน้ำใจ ซื่อสัตย์สุจริต

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ที่ไม่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเพิ่มเติม จำนวน 24 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนมาแล้วมากกว่า 2 ปี และ ดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่ 2 และเป็นกรรมการสถานศึกษามากกว่าโดยแสดงความพอใจกับคุณลักษณะที่ตนเลือกทั้ง 5 คุณลักษณะ และแสดงความพอใจกับคุณลักษณะ จิตสาธารณะ มากที่สุด เช่นคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“บ้านเมืองเราตอนนี้ต้องการคนเสียสละ คนที่เห็นแก่ส่วนรวม สังคมจึงจะดี จึงจะสงบกัน ชักที ตอนนี้มีแต่คนทำเพื่อตัวเอง” คุณน้าวัย 46 ปีกล่าว

“เรื่องทั้งหมดทั้งหมดตอนนี้เลยเพราะมีแต่คนที่เห็นแก่ตัว คนที่คิดถึงคนอื่นก่อน หรือคิดถึงส่วนรวมบ้านมัน ไม่มี ก็อยากให้โรงเรียนสอน ให้มัน(วัยรุ่น)มีความคิดเพื่อสาธารณะนี้บ้างเถอะ” คุณลุงวัย 63 ปีกล่าว

3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จากกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา สามารถเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีความแตกต่างกันและไม่แตกต่างกันเสนอด้งแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่ มีส่วนร่วม	ความถี่ ไม่มี ส่วน ร่วม	Chi- suar	P	แปลผล
1. อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก ได้อย่างสันติสุข	22	22	.182	.669	ไม่ แตกต่าง
2. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี	18	17	.319	.572	ไม่ แตกต่าง
3. มีคุณธรรม	14	27	5.675	.017*	แตกต่าง
4. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือได้	13	7	3.095	.079	ไม่ แตกต่าง
5. มีจิตสาธารณะ	28	21	3.929	.047*	แตกต่าง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	7	9	.124	.725	ไม่ แตกต่าง
7. มีความรู้ความสามารถเพื่อเรียนต่อใน ระดับสูงได้	4	3	.270	.603	ไม่ แตกต่าง
8. ภูมิใจในความเป็นไทย	3	11	4.615	.032*	แตกต่าง
9. ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	25	20	2.262	.133	ไม่ แตกต่าง
10. เห็นคุณค่าของทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	7	4	1.275	.259	ไม่ แตกต่าง
11. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์โลกปัจจุบัน	5	21	12.012	0.001*	แตกต่าง
12. รักท้องถิ่นและประเทศชาติ	14	2	12.399	.000*	แตกต่าง
13. มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงาม ให้กับสังคม	21	13	4.376	.036*	แตกต่าง

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่ มีส่วนร่วม	ความถี่ ไม่มี ส่วน ร่วม	Chi- suar	P	แปลผล
14. มีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยตนเอง	2	6	1.822	.177	ไม่ แตกต่าง
15. ใฝ่เรียนรู้	7	1	5.580	.018*	แตกต่าง
16. เข้าวัด ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา บ่อยครั้ง	7	8	.008	.928	ไม่ แตกต่าง
17. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่นของตนเองบ่อยครั้ง	15	17	.015	.904	ไม่ แตกต่าง
18. เข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อบ้านได้ดี	0	0	.0	.0	ไม่ แตกต่าง
19. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจ พอเพียง	1	10	7.522	.006*	แตกต่าง
20. มีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมี เหตุผลและเหมาะสม	1	12	9.799	.002*	แตกต่าง

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษามีความคาดหวังที่ต่างกัน 11 คุณลักษณะ ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์เรื่อง มีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ ภูมิใจในความเป็นไทย มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน รักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม ใฝ่เรียนรู้ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าความถี่ที่แตกต่างกันมาก คือคุณลักษณะมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน ซึ่งผู้นำชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา

ให้ความสำคัญมากกว่า และคุณลักษณะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และคุณลักษณะมีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ซึ่งผู้นำชุมชนที่เป็นกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญเพียง 1 ความถี่เท่านั้น

4. การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย 1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคาดหวังต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีตัวแปรตามคือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากผลการวิจัยที่เสนอในข้างต้น ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระหว่างผู้นำชุมชนกับสถานศึกษาได้ต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจะขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้คือ

4.1 ผลการศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.1.1 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวม

4.1.2 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชนที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษา

4.1.3 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้นำชุมชนที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษา

4.2 การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.1 ผลการศึกษาศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตชุมชนเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อ คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.1.1 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวม

จากการศึกษาในภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นคาดหวัง ตามแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 คุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนเห็นว่าสำคัญคือ มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข มีคุณธรรม และ พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี

อันดับแรก คุณลักษณะมีจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากคุณภาพผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังคมไทยที่กำลังประสบปัญหาต่างๆในปัจจุบัน ต้องการบุคคลที่พร้อมจะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมาก จากดัชนีตัวชี้วัดของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ได้ระบุคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านการมีจิตสำนึกในการเสียสละต่อสังคมโดยรวม "จิตสาธารณะ" เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม กิจสำนึกดังกล่าว จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิงประจักษ์ "การตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นวัตถุประสงค์หรือสิ่งของทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้" (สมโชค เจริญการ , 2550)

อันดับที่สอง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมพล ทอชมธรรมชาติ, 2543 ว่าวิชาสังคมศึกษาได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในรายวิชาต่างๆของกลุ่มสาระสังคมศึกษาตั้งแต่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของชนชาวไทยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่เป็นเรื่องที่เยาวชนไทยจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อเตรียมตัวเป็นพลเมืองดีของชาติและสามารถใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองตามครรลอง

ของประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมเมื่อมีอายุ 18 ปี ซึ่งรัฐธรรมนูญอนุญาตให้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ถือว่าเป็นกำลังสำคัญในภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย นำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

อันดับที่สามคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข ความคาดหวังนี้ สอดคล้องกับสภาพความต้องการความความสันติสุขในสังคมที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำรวจในปี 2551 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ประชาชนเห็นว่าคนไทยมีความรักความสามัคคีน้อยลง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครมีส่วน ของผู้ที่เห็นว่าคนไทยมีความรักความสามัคคีน้อยลง สูงที่สุด คือ ร้อยละ 52.5 ความต้องการความสงบสุขในสังคมคือสิ่งที่สังคมในปัจจุบันต้องการ ในถ้อยคำผู้นำชุมชนจำเป็นต้องมีความริเริ่มและธำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกของกลุ่ม (Stogdill, 1974:411) ความคาดหวังที่จะเห็นเยาวชนที่จะเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต เพื่อร่วมกันสร้างความสันติสุขในสังคมให้สังคมในอนาคตมีความสงบสุขกว่าสังคมในปัจจุบัน

อันดับที่สี่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมีคุณธรรม ความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น สอดคล้องกับ ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์โดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) ซึ่งทำการสังเคราะห์คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์จากคุณลักษณะที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ และจากชุดของคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากการวิเคราะห์ของ ไกรยุทธ ธีรตยาภินันท์ (2531) ทำให้ได้กรอบคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนา ประกอบด้วย 3 ด้าน ซึ่ง 1 ในนั้นมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมเป็นด้านแรก ซึ่งคุณลักษณะด้านคุณธรรมหมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่างๆ ประกอบด้วย 4 ชุด ได้แก่

- 1) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใดๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 2) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใดๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง
- 3) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดหรือประวิง หรือ ตักเตือนให้กระทำการใดๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 4) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำการใดๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ความต้องการคนดีมีคุณธรรมยังเป็นความต้องการของผู้นำประเทศอีกด้วยดังจะเห็นได้จากคำขวัญวันเด็กประจำปี 2553 โดยนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ให้ไว้ว่า “คิดสร้างสรรค์ ขยันใฝ่รู้ เชิดชูคุณธรรม” อีกด้วย

อันดับที่ห้า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน พัฒนาการตนเองเป็นพลเมืองที่ดี สอดคล้องกับภาพรวม และจุดประสงค์หลักของวิชาสังคมศึกษาคือการมุ่งเน้นที่จะสร้างพลเมืองดี สอดคล้องกับความสำคัญของกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษาที่ให้นิยามความสำคัญของกลุ่มสาระวิชาไว้ว่า ความสำคัญของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดีแล้ว ยังช่วยให้นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเองและสังคมได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1.2 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชนที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษาพบว่าผู้นำชุมชน 42 คน ในจำนวนผู้นำทั้งหมด 88 คน มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 อันดับต้นคือ มีจิตสาธารณะ ซึ่งได้รับค่าความสำคัญร้อยละ 66.67 ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ค่าความสำคัญร้อยละ 59.52 อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุขค่าความสำคัญร้อยละ 52.38 มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมได้ค่าความสำคัญร้อยละ 50 พัฒนาการตนเองเป็นพลเมืองที่ดีค่าความสำคัญร้อยละ 42.86 คุณลักษณะ

4.1.3 ผลการศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้นำชุมชนที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษาพบว่าผู้นำชุมชน 46 คน ในจำนวนผู้นำทั้งหมด 88 คน ไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 อันดับต้นคือ มีคุณธรรม มีค่าความสำคัญร้อยละ 58.70 คุณลักษณะอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข มีค่าความสำคัญร้อยละ 47.83 คุณลักษณะมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบันมีค่าความสำคัญร้อยละ 45.65 ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ในภาพรวมให้ความสำคัญในอันดับที่ 8 และคุณลักษณะยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขค่าความสำคัญร้อยละ 43.48 เป็นอันดับที่ 5

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ส่วนที่ 1 ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในตอนต้นที่ 2 ปรากฏว่า วิธีการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในทุกด้าน ร้อยละ 80.6 จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้สร้างจิตสำนึกในด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ ร้อยละ 57.9 สนับสนุน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ ครอบครัวยุวมชน ร้อยละ 28.4 จัดตั้งกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อมีทุนใช้จ่ายในการพัฒนาการศึกษาชุมชน ร้อยละ 13.6 ความคิดเห็นดังกล่าวล้วนเป็นเจตคติที่มีต่อการศึกษา โดย นีออน พิณประดิษฐ์ (2548) ได้ให้ความหมายของเจตคติต่อการศึกษาว่าหมายถึง ผลรวมของการประเมินความรู้สึกของบุคลากรในชุมชนที่เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการพัฒนาการศึกษา และแสดงความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา แสดงถึงการเป็นต่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา ระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษาได้ต่อไปในอนาคต

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ส่วนที่ 2 ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ปรากฏว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมที่ผู้นำชุมชนเสนอแนะที่คาดหวังสูงที่สุดคือ มีความรักสามัคคีกัน ร้อยละ 79.6 มีสำนึกรักกลับมาพัฒนาท้องถิ่น ร้อยละ 57.8 เข้าใจพื้นฐานชีวิต มีทักษะชีวิตที่จำเป็น ร้อยละ 28.1 มีความเสียสละ มีน้ำใจ ซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 21.8 ความต้องการคุณลักษณะความสามัคคีกันที่มีมากถึงร้อยละ 79.6 นั้น แสดงให้เห็นว่าความสามัคคีของคนในสังคมไทยยุคปี 2552-2553 กำลังเป็นสิ่งที่กำลังเลือนหายไป ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมในขณะนี้ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความสามัคคีที่ลดน้อยลงไป การเร่งสร้างความสามัคคีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นความสำคัญของความต้องการความสามัคคีให้ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างยกตัวอย่าง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเน้นเรื่องความสามัคคีของคนในชาติ มุ่งให้คนไทยมีความรักใคร่กลมเกลียว สมัครสมานสามัคคี มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อันจะนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง คงความเป็นชาติไทยไว้ได้ ดังความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์ในพิธีตรวจพลสวนสนาม เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันพุธ ที่ 3 ธันวาคม 2512 ว่า

" ชาติของเรารักษาเอกราชอธิปไตยมาได้จนถึงทุกวันนี้ด้วยความสามัคคีคนไทยเราแต่ละคน รู้จักประโยชน์ส่วนรวมของชาติ รู้จักปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ผลการปฏิบัติของเรานั้นจึงเกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ซึ่งสามารถกำจัดและป้องกันภัยต่างๆ มิให้ทำอันตรายแก่เราได้ แม้จะมีศัตรูคิดร้าย บุกรุกคุกคามอย่างหนักหนาเพียงใด เราก็มิแพ้เสียพละ

ขอให้ทุกคนสำนึกตระหนักว่า ความสมัครสมานสามัคคีของเรานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่จะต้องรักษาไว้ให้ยั่งยืนอยู่ตลอดไป หากเรามีความประมาท เราแตกสามัคคีกันเมื่อใด เราก็คจะเป็นอันตรายย่อยยับลงเมื่อนั้น "ไม่มีใครอื่นที่ไหนจะช่วยเราได้ นอกจาก ตัวเราเอง"

ดังนั้นแล้วผู้วิจัยเห็นว่าความร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งหวังให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในเยาวชนของชาติ ควรให้การปลูกฝังความรักและสามัคคีในเยาวชนเป็นความสำคัญอันดับต้นในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาการสร้างความคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเยาวชนในทุกกลุ่มสาระวิชา

4.2 การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่เป็นกรรมการสถานศึกษาและไม่ได้เป็นกรรมการสถานศึกษาพบว่า จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งหมด 20 คุณลักษณะ มีความแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 9 คุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่มีค่าความแตกต่างมาก และเป็นคุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คือ คุณลักษณะด้านรักท้องถิ่นและประเทศชาติ โดยมีค่า $P = 0.000$ คุณลักษณะที่มีค่าความแตกต่างมาก และเป็นคุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน โดยมีค่า $P = 0.001$ คุณลักษณะมีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม โดยมีค่า $P = 0.002$ และคุณลักษณะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่า $P = 0.006$ เฮอร์ลีออค (อ้างจาก วิไลวรรณ วิทยาธรรมธัช, 2543) ได้อธิบายว่าเกี่ยวกับความคาดหวังที่แตกต่างกันว่า ความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้ ที่มีความคาดหวังในระยะสั้นและความคาดหวังในระยะยาว นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังในทางบวกและความคาดหวังในทางลบ ความคาดหวังนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ความคาดหวังที่แตกต่างกันของผู้นำชุมชนทั้งสองกลุ่มที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถนำไปสู่ทัศนคติในการให้ความสำคัญการร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แตกต่างกันได้ ดังที่เปรมวดี ทองสุโขติ (2548) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมมนุษย์

ความคาดหวังที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้นำผู้มีความสำคัญต่อการดำเนินการนำพาภาระหน้าที่กลุ่มคนที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย ดังที่ Fielder, 1967 ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำไว้ว่าบุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

และเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มดำเนินไปด้วยดี ดังนั้น ความสำคัญของการสร้างความคาดหวังให้เป็นไปอย่างเกื้อหนุน ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในด้าน นั้นๆจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะเริ่มต้นให้มีเป็นขั้นตอนต้นในการดำเนินการการมีส่วนร่วมใดๆ ตรง กับที่นีออน พิณประดิษฐ์ (2548)กล่าวว่าคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา ปัจจัยแรกคือ การ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาการศึกษา กล่าวคือ การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการศึกษา การเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ของการพัฒนาการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา